

OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH

Ośrodek Debaty
Międzynarodowej

RAPORT: JAPONIA, PÓŁWYSEP KOREAŃSKI WOBEC UKRAINY, BIAŁORUSI I ROSJI

Kwiecień 2018

Opracowanie: Ośrodek Spraw Azjatyckich UŁ

I. WNIOSKI

- a. Rosjanie zajmują dwuznaczne stanowisko w sprawie współpracy z Chinami na Morzu Południowochińskim. Współpraca wojskowa z Wietnamem ma za zadanie równoważenie rosnących ambicji chińskich w ramach tzw. Arktycznego Jedwabnego Szlaku a także reagowanie na działania amerykańskie;
- b. Korea Południowa coraz widocznie zaznacza swoją obecność na chińskim "pasie i szlaku". Propozycja rozbudowy autostrady na Białorusi przez koreańskie firmy wydaje się być faktem potwierdzającym koreańską "shadow diplomacy";
- c. w stosunkach rosyjsko-japońskich zacieśnia się współpraca gospodarcza przy jednocześnie narastających napięciach militarnych.

II. JAPONIA – ROSJA, UKRAINA, BIAŁORUŚ

4-5 kwietnia: czy współpraca rosyjsko-wietnamska na Morzu Południowochińskim zagrozi relacjom z Japonią? W trakcie Moskiewskiej Konferencji Bezpieczeństwa Międzynarodowego ministrowie obrony Rosji Siergiej Szojgu oraz Wietnamu Ngo Xuan Lich podpisali porozumienie dotyczące współpracy militarnej do 2020 roku. Część porozumienia zakłada współpracę w regionie Morza Południowochińskiego. Decyzja ta zaniepokoiła stronę japońską, jednak rząd powstrzymał się od oficjalnych komentarzy.

11 kwietnia: w Tokio odbyły się japońsko-rosyjskie konsultacje w sprawie zwalczania terroryzmu. Ambasador odpowiedzialny za międzynarodową współpracę w zakresie zwalczania terroryzmu i międzynarodowej przestępczości w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Japonii Yamamoto Eiji spotkał się z dyrektorem Departamentu Nowych Wyzwań i Zagrożeń Federacji Rosyjskiej Ilya Rogaczewem. Ponadto w spotkaniu uczestniczyli inni przedstawiciele ministerstw spraw zagranicznych oraz agencji rządowych związanych ze zwalczaniem terroryzmu. Obie strony wymieniły poglądy na temat obecnej międzynarodowej i regionalnej sytuacji terrorystycznej, a także poruszyli kwestie związane z dwustronną współpracą w zwalczaniu tego zjawiska.

11 kwietnia: ambasador Rosji wręczył listy uwierzytelniające cesarzowi Japonii. Ambasador Mikhail Galuzin oficjalnie rozpoczął misję dyplomatyczną w Japonii. Z okazji tego wydarzenia w ambasadzie rosyjskiej zorganizowano przyjęcie, na którym

obecni byli minister stanu Matsuyama Masaji oraz przedstawiciele Ministerstw Spraw Zagranicznych obu państw.

13 kwietnia: zwiększenie inwestycji jednym z celów organizacji pierwszego Białorusko-Japońskiego Forum Gospodarczego. Białoruska Narodowa Agencja Inwestycji i Prywatyzacji ogłosiła, że na początku maja w Tokio i Osace odbędzie się pierwsze forum ekonomiczne poświęcone współpracy między Białorusią i Japonią. W wydarzeniu mają wziąć udział przedstawiciele rządów obu państw, w tym białoruski minister zdrowia. Ponadto w skład delegacji mają wejść przedstawiciele Wolnej Strefy Ekonomicznej Mohylew oraz firm współpracujących z Japonią. Celem forum jest zwiększenie inwestycji oraz współpracy regionalnej między obydwoma państwami. Strona białoruska zamierza zaprezentować podczas wydarzenia potencjał inwestycyjny państwa oraz specjalnych stref ekonomicznych i parków przemysłowych.

15-20 kwietnia: białoruski przemysł medyczny był promowany w Japonii. Ministerstwo Zdrowia Białorusi wraz z białoruską ambasadą w Tokio oraz przedstawicielami firmy Belpharmprom Holding Company wzięli udział w międzynarodowej wystawie farmaceutycznej w Japonii. Podczas wydarzenia Białoruś promowała potencjał rynku medycznego oraz prowadziła negocjacje z japońskimi firmami farmaceutycznymi oraz organizacjami medycznymi. Białoruska delegacja udała się także do Osaki, aby omówić kwestie współpracy z regionalnymi partnerami.

18 kwietnia: wojska rosyjskie przeprowadziły ćwiczenia taktyczne w obwodzie sachalińskim. Rosyjska ambasada w Japonii poinformowała o ćwiczeniach taktycznych, w których udział wzięli żołnierze stacjonujący na terytorium Wysp Kurylskich. Była to część przeprowadzonych na dużą skalę manewrów wojskowych w regionie Sachalinu. Strona japońska ponownie wyraziła stanowczy sprzeciw wobec zwiększania rosyjskiej obecności militarnej na terytorium spornych wysp. W ubiegłym miesiącu Moskwa przeprowadziła wojskowe ćwiczenia powietrze w regionie wyspy Iturup.

18 kwietnia: współpraca w zakresie energii jądrowej została omówiona przez Rosję i Japonię. Wiceminister spraw zagranicznych Nakane Kazuyuki spotkał się z dyrektorem rosyjskiej państwowej korporacji energii atomowej ROSATOM Aleksiejem Likachiewem. Obie strony omówiły kwestie związane ze współpracą w dziedzinie energii jądrowej, a także w zakresie denuklearyzacji Rosji.

18 kwietnia: współpraca regionalna z Irkuckiem została omówiona w rosyjskiej ambasadzie w Tokio. Przedstawiciele grupy rosyjskich firm Yanta, które działają na terenie Azji oraz dyrektor generalny Japońskiego Centrum Informacyjnego w Irkucku

odwiedzili rosyjską ambasadę w Tokio. Podczas spotkania omówiono zagadnienia związane z japońsko-rosyjską współpracą gospodarczą. Dyskutowano także na temat możliwości wejścia rosyjskich producentów produktów rolnych na rynek japoński. W kontekście regionalnym odnotowano dobre perspektywy współpracy z Syberią i rosyjskim Dalekim Wschodem oraz japońskimi partnerami, co ma ułatwić otwarcie bezpośredniego połączenia lotniczego między Irkuckiem i Tokio 29 kwietnia bieżącego roku.

19 kwietnia: potencjał regionu nowogrodzkiego był promowany w Tokio. Ambasada Rosji w Japonii oraz Stowarzyszenie ds. Handlu z Rosją i Europą Wschodnią (ROTOBO) współorganizowały wizytę delegacji z regionu nowogrodzkiego, na czele której stanął gubernator obwodu Andrei Nikitin. W Tokio delegacja nowogrodzka spotkała się z ambasadorem Rosji Mikhailem Galuzinem oraz przedstawicielami japońskiego Ministerstwa Rolnictwa, Leśnictwa i Rybołówstwa oraz środowisk biznesowych. Celem wizyty była promocja obwodu nowogrodzkiego.

20 kwietnia: delegacja rosyjskiej Dumy Państwowej odwiedziła Tokio. Rosyjska delegacja pod przewodnictwem koordynatora grupy ds. relacji ze Zgromadzeniem Narodowym Japonii Jewgienija Szulepowa spotkała się z japońskimi parlamentarzystami, w tym szefem parlamentarnego stowarzyszenia przyjaźni japońsko-rosyjskiej Aisawą Ichiro oraz przewodniczącym partii Komeito Yamaguchim Natsuo. Obie strony omówiły możliwości intensyfikacji dialogu międzyparlamentarnego, który miałby na celu realizację umów między prezydentem Rosji Władimirem Putinem a premierem Japonii Abe Shinzo. Według strony rosyjskiej wśród priorytetowych zadań znajduje się kompleksowa promocja więzi rosyjsko-japońskich, rozszerzenie wymiany międzyregionalnej oraz budowa relacji opartych na zaufaniu. Ma to przyczynić się do poprawy ogólnej atmosfery relacji na linii Moskwa-Tokio. Szulepov podkreślił, że rozwój relacji między obydwojma państwami obecnie jest bardzo dynamiczny, a wśród najaktywniejszych obszarów znajduje się współpraca między rosyjskimi regionami i japońskimi firmami. Z kolei przewodniczący Komeito wyraził nadzieję, że dwustronna wymiana na różnych szczeblach wniesie wkład w konsolidację współpracy między obydwojma państwami. Japońscy i rosyjscy parlamentarzyści wyrazili również poparcie dla działań prezydenta Putina i premiera Abe, którzy wyznaczają kierunek obecnych relacji na linii Moskwa-Tokio.

27 kwietnia: japońsko-rosyjskie forum gospodarcze zostało zorganizowane w Moskwie. W rosyjskiej stolicy odbyło się forum, na którym poruszono kwestie związane z dwustronną współpracą gospodarczą i handlową. Wśród gości znalazło się ponad 150 japońskich biznesmenów, a także sekretarz generalny Partii

Liberalno-Demokratycznej Nikai Toshihiro, który w imieniu premiera Abe odczytał mowę powitalną. Głównymi zagadnieniami omówionymi podczas wydarzenia była współpraca na płaszczyźnie turystyki oraz realizacja wspólnych projektów inwestycyjnych we wschodnich regionach Rosji. Projekty te mają dotyczyć głównie infrastruktury, technologii oraz przemysłu energetycznego. Pierwsza odsłona japońsko-rosyjskiego forum gospodarczego miała miejsce w 2013 roku, ale inicjatywa ta została zamrożona do 2016 roku, kiedy premier Abe Shinzo przedstawił 8-punktowy plan współpracy gospodarczej z Rosją. Tegoroczna odsłona forum wpisuje się w inicjatywę przywódców obu państw, którzy ogłosili rok 2018 „rokiem dwustronnej współpracy japońsko-rosyjskiej”.

27 kwietnia: pierwszy ukraiński ambasador w Japonii otrzymał Order Wschodzącego Słońca. W japońskiej ambasadzie w Kijowie odbyła się ceremonia wręczenia cesarskiego odznaczenia Mychajło Daszkiewiczowi za wkład w rozwój dwustronnych relacji japońsko-ukraińskich. Daszkiewicz w 1995 roku stanął na czele misji dyplomatycznej do Tokio. Ambasador Japonii na Ukrainie Sumi Shigeki podkreślił, że dzięki wysiłkom takich osób jak Daszkiewicz udało się wypracować przyjazne relacje oparte o strategiczne partnerstwo. Japonia obecnie wspiera Ukrainę przede wszystkim we wdrażaniu reform politycznych i gospodarczych, a także w sporze terytorialnym w Rosją.

III. PÓŁWYSEP KOREAŃSKI – ROSJA, UKRAINA, BIAŁORUŚ

2 kwietnia: rosyjska ocena sytuacji w regionie została przedstawiona przed Koreańskim Stowarzyszeniem na rzecz Pokoju i Demokracji. Ambasador Rosji Aleksander Timonin wygłosił wykład dla członków Rady Konsultacyjnej Koreańskiego Stowarzyszenia na rzecz Pokoju i Demokracji, które skupia czołowych ekspertów w dziedzinie relacji międzykoreańskich. Podczas przemówienia ambasador przedstawił rosyjską ocenę sytuacji w regionie, ze szczególnym uwzględnieniem Półwyspu Koreańskiego. Ambasador wyjaśnił istotę rosyjsko-chińskiego planu, który zakłada rozwiązanie problemu denuklearyzacji Korei Północnej krok po kroku (m.in.: zawieszenie amerykańsko-południowokoreańskich manewrów wojskowych). Strona rosyjska podkreśliła, że denuklearyzacja Półwyspu Koreańskiego powinna zostać przeprowadzona w ramach ogólnego odprężenia wojskowo-politycznego w Azji Północno-Wschodniej, co przyczyniłoby się do stworzenia podstaw wzajemnego zaufania między państwami regionu.

2 kwietnia: Seul wyraził potrzebę stworzenia nowej strategii rozwoju relacji z Ukrainą. Przewodniczący prezydenckiego Komitetu ds. Współpracy Gospodarczej z Północną Song Young-pil wyraził potrzebę stworzenia nowej strategii współpracy z Ukrainą w kontekście konfliktu z Rosją. Seul szuka możliwości pogłębienia relacji ekonomicznych z Rosją w ramach Nowej Polityki Północnej. Zakłada ona stworzenie sieci połączeń infrastrukturalnych i gospodarczych w regionie Eurazji. Integracja Kijowa z Unią Europejską oraz konflikt z Rosją może utrudnić realizację tej polityki na Ukrainie. Song wyraził potrzebę stworzenia nowej strategii, która będzie mogła zostać wdrożona bez względu na komplikacje polityczne w regionie. Strona południowokoreańska chce położyć szczególny nacisk na współpracę na płaszczyźnie nowych technologii oraz zwiększyć inwestycje biznesowe, które w zeszłym roku nie przekroczyły 1% zagranicznych inwestycji na Ukrainie.

3-4 kwietnia: Korea Południowa promuje Nową Politykę Północną w Rostowie. Ambasador Korei Południowej w Rosji Woo Yoon-geun odwiedził Rostów w celu promocji Nowej Polityki Północnej prezydenta Moon Jae-ina, a także rozszerzenia współpracy na płaszczyźnie kultury i edukacji. Ambasador spotkał się z gubernatorem obwodu rostowskiego Wasilijem Golubewem, aby omówić kwestie związane z regionalną współpracą gospodarczą. Obie strony wymieniły poglądy na temat możliwości intensyfikacji relacji handlowych. W trakcie wizyty w Rostowie ambasador Woo odwiedził także Koreańskie Centrum Edukacyjne, gdzie zapoznał się z działalnością placówki. Szef misji dyplomatycznej spotkał się także z delegacją południowokoreańskich biznesmenów, którzy uczestniczyli w konsultacjach biznesowych w Rostowie. Ambasador Woo zachęcał przedsiębiorców do wspólnego wdrażania założeń Nowej Polityki Północnej we wschodnich regionach Rosji. Ponadto ambasador uczestniczył w wydarzeniach kulturowych, takich jak Festiwal Filmów Koreańskich w Rostowie, które miały na celu promocję wzajemnego zrozumienia poprzez sztukę.

4 kwietnia: współpraca na płaszczyźnie sportu i turystyki została omówiona przez Koreę Południową i Białoruś. Delegacja Białorusi, która uczestniczyła w Zimowych Igrzyskach Olimpijskich w Pjongczangu została zaproszona przez południowokoreańską ambasadę w Mińsku. Wśród zaproszonych gości znalazł się wiceminister sportu i turystyki Białorusi Aleksander Baraulia oraz rektor Państwowego Uniwersytetu Kultury Fizycznej Sergey Repkin. Podczas spotkania dyskutowano na temat możliwości dalszej współpracy na płaszczyźnie sportu i turystyki.

4 kwietnia: rozwiązanie militarne konfliktu koreańskiego nie jest jedną z opcji według Moskwy. Rosyjski minister obrony Siergiej Szojgu podczas 7. Moskiewskiej

Konferencji na temat Bezpieczeństwa Międzynarodowego przedstawił stanowisko Rosji w kwestii użycia siły wojskowej dla rozwiązania problemu nuklearyzacji Korei Północnej. Według Moskwy rozwiązanie militarne nie powinno być rozważane, a manifestacja siły w postaci manewrów wojskowych w regionie prowadzi jedynie do eskalacji konfliktu. Tym samym Rosja ponownie potępiła wspólne działania wojskowe Stanów Zjednoczonych i Korei Południowej w regionie.

9 kwietnia: współpraca w sektorze przemysłowym została omówiona przez Białoruś i Koreę Południową. Ambasador Białorusi w Seulu Andrei Popkov spotkał się z dyrektorem generalnym Federacji Przemysłu Koreańskiego (FKI) Kwon Tae-shinem. Podczas spotkania obie strony wymieniły opinie na temat aktualnego stanu oraz perspektyw współpracy w sektorze przemysłowym. Omówiono także możliwości rozszerzenia wzajemnych kontaktów białoruskich i koreańskich firm, zwiększenia wymiany misji biznesowych oraz organizacji wspólnych wydarzeń związanych z handlem i inwestycjami.

9-11 kwietnia: minister spraw zagranicznych KRLD odbył oficjalną wizytę do Moskwy. Minister spraw zagranicznych Ri Yong-ho spotkał się w Moskwie z rosyjskim odpowiednikiem Siergiejem Ławrowem. Podczas spotkania omówiono szereg różnych kwestii związanych z dwustronną współpracą. Obie strony podkreśliły, że obecny rok jest znaczący, gdyż przypada na 70. Rocznicę ustanowienia relacji dyplomatycznych między obydwojoma państwami. Ministrowie dyskutowali nie tylko na temat sytuacji politycznej na Półwyspie Koreańskim, ale także poruszyli kwestie związane z handlem, kulturą, pomocą humanitarną oraz współpracą w organizacjach międzynarodowych takich jak ONZ. W sprawie denuklearyzacji Moskwa i Pjongjang poparły dialog w formacie wielostronnym, zgodny z chińsko-rosyjskim planem przedstawionym w zeszłym roku. Strona rosyjska przyjęła zaproszenie od północnokoreańskiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych, by w najbliższym czasie odwiedzić Pjongjang. Minister Ławrow zaznaczył jednak, że nie omawiano potencjalnego szczytu Kim-Putin.

9-13 kwietnia: delegacja władz lokalnych Kraju Nadmorskiego została zaproszona do Pjongjangu. Oddział Międzynarodowy Komitetu Centralnego Partii Pracy Korei zaprosił delegację władz lokalnych Kraju Nadmorskiego, w której przewodniczył szef lokalnego oddziału partii Jedna Rosja i zastępca przewodniczącego Krajowej Komisji ds. Polityki Gospodarczej tego regionu Aleksiej Kozicki. Obie strony dyskutowały na temat współpracy międzypartyjnej. Delegacji towarzyszyła ekipa telewizyjna, która przygotowała reportaż o obecnej sytuacji na Półwyspie Koreańskim. Ambasador Rosji Aleksander Matsegora opisał dwustronne stosunki, ze szczególnym naciskiem na współpracę regionalną między Rosją i KRLD.

10 kwietnia: Korea Południowa i Ukraina omówiły współpracę na płaszczyźnie przemysłu kosmicznego. Ambasador Ukrainy Oleksander Horin spotkał się z prezesem agencji kosmicznej Korea Aerospace Research Institute (KARI) Lim Chel-ho. Strona ukraińska zaprezentowała potencjał przemysłu kosmicznego. Podczas spotkania dyskutowano także na temat perspektyw dalszego rozszerzenia współpracy.

11 kwietnia: Władimir Putin przyjął listy uwierzytelniające od nowego ambasadora Korei Południowej. Ambasador Woo Yoon-geun wraz z 16 innymi szefami misji dyplomatycznych uczestniczył w ceremonii wręczenia listów uwierzytelniających. Prezydent Putin w przemówieniu podkreślił znaczenie rozwoju przyjaznych relacji między Rosją i Koreą Południową. Dotyczą one zarówno sfery gospodarczej, jak i politycznej. Według rosyjskiego prezydenta w ubiegłym roku obroty handlowe między obydwojma państwami wzrosły o ponad 27%, co przyczynia się do pozytywnego rozwoju dynamiki stosunków gospodarczych. Putin docenił także udział koreańskich inwestorów w programach mających na celu przyspieszenie rozwoju wschodnich regionów Rosji. W kwestiach politycznych przywódca Rosji zwrócił uwagę na współpracę na rzecz pokoju w regionie. Władimir Putin zapowiedział, że sytuacja na Półwyspie Koreańskim będzie jednym z wiodących tematów zaplanowanej na czerwiec wizyty prezydenta Moon Jae-ina w Rosji.

11 kwietnia: w Pjongjangu rozpoczął się Wiosenny Festiwal Przyjaźni. Wydarzenie to, organizowane co dwa lata od 1982, przyciąga artystyczne grupy z całego świata. W tym roku w Pjongjangu wystąpili artyści m.in.: z Rosji, Chin, Białorusi czy Polski. Ambasada Rosji w Pjongjangu zamieściła obszerną relację z tego tygodniowego festiwalu, podkreślając znaczenie wymiany kulturalnej w relacjach z Koreą Północną. W trakcie festiwalu obchodzono także jedno z ważniejszych świąt północnokoreańskich: Dzień Słońca, czyli narodziny Wiecznego Prezydenta Kim Il-sunga. Z okazji Festiwalu Pjongjang został odwiedzony przez około 500 artystów, z których liczną grupę stanowili Rosjanie i Chińczycy.

13 kwietnia: współpraca regionalna z Koreą Południową była promowana w obwodzie astrachańskim. Południowokoreański ambasador w Rosji Woo Yoon-geun odwiedził Astrachań, gdzie spotkał się z lokalnymi władzami oraz przedstawicielami środowisk biznesowych i edukacyjnych. Ambasador spotkał się z gubernatorem obwodu astrachańskiego Aleksandrem Zhilkinem, z którym rozmawiał na temat wzajemnie korzystnego partnerstwa. Strona południowokoreańska zaproponowała wprowadzenie większego zróżnicowania lokalnego przemysłu przy wykorzystaniu technologii i produktów proponowanych przez południowokoreańskie firmy. Ambasador Woo został także zaproszony przez Państwowy Uniwersytet

Astrachański. Wraz z rektorem uczelni Konstantinem Markelowem południowokoreański ambasador omówił kwestie związane ze wzmocnieniem współpracy na płaszczyźnie edukacji, badań naukowych i kultury. Ponadto szef południowokoreańskiej misji dyplomatycznej w Rosji uczestniczył w konsultacjach biznesowych, podczas których zaprezentował potencjał dwustronnej współpracy gospodarczej. Strona południowokoreańska wyraziła chęć zwiększenia wymiany handlowej z regionem astrachańskim ze względu na jego atrakcyjne położenie geopolityczne. W trakcie spotkania omówiono współpracę na takich płaszczyznach jak petrochemia, przemysł stoczniowy i inżynieryjny.

13-20 kwietnia: delegacja Komunistycznej Partii Federacji Rosyjskiej została zaproszona przez Pjongjang. Delegacja KPFR, na czele której stanął Walery Raszkin odwiedziła szereg przedsiębiorstw przemysłowych i rolniczych w Korei Północnej. Ponadto rosyjska delegacja spotkała się z wiceprzewodniczącym Komitetu Centralnego Partii Pracy Korei Ri Su-yongiem oraz przewodniczącym Komitetu Miasta Pjongjang Kim Su-gilem. Obie strony omówiły kwestie będące przedmiotem wspólnego zainteresowania. Osiągnięto porozumienie w sprawie dalszego rozwoju stosunków międzypartyjnych, a także poprawy relacji dyplomatycznych między obydwojma państwami w kontekście obchodów 70. rocznicy ich ustanowienia.

17 kwietnia: współpraca regionalna z Koreą Południową została omówiona we Lwowie. Ambasador Korei Południowej na Ukrainie Lee Yang-gu spotkał się z władzami lokalnymi Lwowa. Podczas spotkania obie strony omówiły kwestie związane ze współpracą gospodarczą. Ponadto ambasador odwiedził lwowskie uczelnie, aby rozmawiać na temat współpracy na płaszczyźnie edukacji.

19 kwietnia: Korea Południowa wyraziła zainteresowanie przebudową autostrady na Białorusi. Przedstawiciele południowokoreańskiej firmy Korea Expressway Corporation spotkali się ze specjalistami z białoruskiego Centrum Partnerstwa Publiczno-Prywatnego oraz Narodowej Agencji Inwestycji i Prywatyzacji. Podczas spotkania obie strony omówiły procedury niezbędne do wzięcia udziału w przetargu na przebudowę autostrady M10 na Białorusi. Dyskutowano także na temat dalszych etapów ewentualnej współpracy. Przebudowana autostrada prowadząca do granicy z Rosją ma stać się częścią Jedwabnego Szlaku. Strona południowokoreańska wyraziła również zainteresowanie wzięciem udziału w realizacji innych projektów transportowych, jeśli uda się wygrać przetarg na autostradę M10. Korea Expressway Corporation jest jedną z wiodących firm na świecie w dziedzinie rozwoju płatnych dróg oraz infrastruktury IT.

20 kwietnia: kwestie związane ze współpracą między służbami celnymi zostały omówione przez Białoruś i Koreę Południową. Ambasador Białorusi Andrei Popkov spotkał się z komisarzem Koreańskiej Służby Celnej Kim Yung-moonem. Podczas spotkania obie strony omówiły plany wzmocnienia współpracy między służbami celnymi Białorusi i Korei. Wśród poruszonych tematów znalazły się takie kwestie jak wymiana doświadczeń oraz rozwój podstaw prawnych dla dwustronnej współpracy celnej.

20 kwietnia: Korea Południowa i Białoruś będą współpracować na płaszczyźnie edukacji sportowej. Rektorzy białoruskiego Państwowego Uniwersytetu Kultury Fizycznej Sergey Repkin oraz koreańskiego Narodowego Uniwersytetu Sportowego Kim Sung-joo podpisali porozumienie o współpracy. Dokument ten wzmocni partnerskie relacje obu uczelni w dziedzinie edukacji i sportu. W ramach współpracy nastąpi wymiana nauczycieli i studentów, a także zorganizowane będą obozy treningowe. Współpraca między uczelniami ma skupiać się wokół tych dyscyplin sportowych, w których sportowcy koreańscy i białoruscy odnoszą sukcesy. Zbliżenie obu uczelni zostało wypracowane przez południowokoreańskiego ambasadora w Mińsku Kim Yong-ho, który obecny był podczas ceremonii podpisania porozumienia.

20 kwietnia: w Moskwie odbyło się 8. posiedzenie rosyjsko-koreańskiej grupy roboczej. Delegacja północnokoreańska pod przewodnictwem wiceministra ds. zagranicznej polityki gospodarczej Lee Gwang-geuna odwiedziła Moskwę i Władywostok. W rosyjskiej stolicy odbyło się posiedzenie wspólnej grupy roboczej, która zajmuje się implementacją porozumienia obu rządów w sprawie czasowego zatrudnienia obywateli jednego państwa na terenie drugiego. Ponadto obie strony dyskutowały na temat rozwoju współpracy dwustronnej ze szczególnym naciskiem na poziom regionalny.

21 kwietnia: oświadczenie Kim Jong-una w sprawie denuklearyzacji zostało poparte przez Moskwę. Ministerstwo Spraw Zagranicznych Rosji wyraziło poparcie dla uchwały Komitetu Centralnego Partii Pracy Korei, wydanej na podstawie oświadczenia północnokoreańskiego przywódcy w sprawie denuklearyzacji. Na mocy uchwały Pjongjang zawiesił testy jądrowe i rakietowe, a także badania jądrowe. Moskwa postrzega północnokoreańską decyzję jako znaczący krok w kierunku deeskalacji napięcia na Półwyspie Koreańskim oraz normalizacji sytuacji w Azji Północno-Wschodniej. Jednocześnie Moskwa wezwała Stany Zjednoczone i Koreę Południową do podjęcia wzajemnych kroków w celu ograniczenia działań wojskowych w regionie. Moskwa zaapelowała również o przyjęcie wzajemnie korzystnych porozumień w trakcie szczytów Kim-Moon oraz Kim-Trumpp. Rosyjskie MSZ odnotowało, że rozwój sytuacji na Półwyspie Koreańskim przybrał obrót zgodny

z planem działania zaproponowanym przez Chiny i Rosję, który zakłada „podwójne zamrożenie” (północnokoreańskich testów nuklearnych oraz amerykańsko-południowokoreańskich manewrów wojskowych) oraz rozwój bezpośrednich kontaktów między Pjongjaniem, Seulem i Waszyngtonem jako pierwszy etap normalizacji sytuacji w regionie. Kolejnym krokiem są rozmowy wielostronne, które mają na celu znalezienie kompleksowego rozwiązania dla wszystkich problemów dotyczących Półwyspu Koreańskiego.

23-24 kwietnia: w Korei Południowej została zorganizowana konferencja Inicjatywy Eurazjatyckiej SDI. W Suwon odbyła się konferencja oraz posiedzenie strategicznej rady Inicjatywy Eurazjatyckiej Infrastruktury Informacji Przestrzennej (SDI). Wydarzenie było współorganizowane przez południowokoreańskie Ministerstwo Ziemi, Infrastruktury i Transportu. Inicjatywa Eurazjatycka SDI powstała w 2014 roku, kiedy Korea Południowa, Kirgistan, Uzbekistan, Mongolia, Tadżykistan i Białoruś utworzyły wspólny komitet wspierający rozwój oraz wymianę danych przestrzennych. Ma ona na celu zwiększenie efektywności zarządzania oraz zrównoważonego rozwoju krajów Eurazji poprzez integrację informacji geoprzestrzennych, a także ożywienie branży zajmującej się SDI.

24 kwietnia: w Seulu odbyło się 4. posiedzenie międzyrządowej ukraińsko-koreańskiej Komisji ds. Handlu i Współpracy Gospodarczej. Posiedzeniu przewodniczył wiceminister rozwoju gospodarczego i handlu Maksym Nefjodow oraz wiceminister ds. współpracy gospodarczej w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Yan Kang-hyeon. Wśród członków ukraińskiej delegacji znaleźli się także wiceminister infrastruktury Wiktor Dowgan, wiceminister przemysłu energetycznego i węglowego Natalia Bojko, szef Państwowej Służby ds. Bezpieczeństwa Żywności i Ochrony Konsumentów Wołodymyr Lapa, a także przedstawiciele państwowej spółki Energoatom. Podczas spotkania obie strony przeanalizowały aktualny stan rozwoju bilateralnych relacji gospodarczych. Dyskutowano także na temat sposobów zwiększenia współpracy w takich dziedzinach jak handel, inwestycje, produkcja przemysłowa, energia, transport, infrastruktura i rolnictwo. Obie strony rozmawiały również na temat stworzenia mechanizmów wsparcia dla małych i średnich przedsiębiorstw. Na koniec posiedzenia podpisano protokół, na podstawie którego mają zostać realizowane osiągnięte porozumienia. Członkowie delegacji ukraińskiej spotkali się także z przedstawicielami Ministerstwa Rolnictwa, Żywności i Wsi, aby omówić kwestie związane ze zwiększeniem importu ukraińskich produktów rolniczych do Korei Południowej. Postanowiono, że w przyszłym roku eksperci koreańskiego ministerstwa odwiedzą Ukrainę, aby przyspieszyć proces certyfikacji niektórych produktów rolniczych.

24 kwietnia: Korea Południowa i Ukraina zgodziły się na wzmocnienie współpracy gospodarczej. W Seulu doszło do spotkania ministra finansów Korei Południowej Kim Dong-yeona z wicepremierem Ukrainy Stapanem Kubiwem. Podczas spotkania dyskutowano na temat możliwości wzmocnienia współpracy gospodarczej, szczególnie w tych dziedzinach, w których Korea Południowa ma znaczne osiągnięcia, takich jak branża IT czy lotnictwo. Strona ukraińska wyraziła nadzieję, że południowokoreańskie firmy będą zainteresowane uczestnictwem w projektach rozwojowych, w tym rozbudowie i modernizacji infrastruktury oraz prywatyzacji państwowych przedsiębiorstw. Obie strony zgodziły się także rozszerzyć wymianę zasobów ludzkich.

28 kwietnia: Rosja wyraziła chęć aktywnego udziału w dialogu na Półwyspie Koreańskim. Wiceminister spraw zagranicznych Igor Morgulow zapewnił, że Rosja jest zdeterminowana, aby aktywnie uczestniczyć w poszukiwaniu rozwiązań dla wszystkich problemów na Półwyspie Koreańskim. Moskwa odniosła się do deklaracji podpisanej dzień wcześniej przez przywódców obu Korei, w której jest mowa o trójstronnych (obie Koree i Stany Zjednoczone) oraz czterostronnych (także Chiny) spotkaniach, pomijając Rosję. Wiceminister podkreślił, że obawy o „wypadnięcie” Rosji z procesu negocjacji na Półwyspie Koreańskim są bezpodstawne, gdyż „deklaracja dotyczy możliwych formatów dialogów związanych z wynikiem wojny koreańskiej” (zastąpienia obecnego zawieszenia broni traktatem pokojowym). Według Moskwy rolą Rosji jest rozwiązywanie obecnych problemów na Półwyspie oraz „cierpliwa praca na rzecz przyszłości”, która ma stworzyć trwałe mechanizmy pokoju i stabilności w regionie. Wiceminister podkreślił, że instrumentem służącym osiągnięciu tego celu są rozmowy sześciostronne z udziałem Rosji i nie ma innej alternatywy dla zapewnienia pokoju w regionie.

29 kwietnia: Rosja wyraziła wsparcie dla współpracy między obiema Koreami. Prezydenci Władimir Putin oraz Moon Jae-in odbyli rozmowę telefoniczną na temat dialogu międzykoreańskiego. Rosja wyraziła gotowość pomocy w budowaniu trójstronnej współpracy, w tym realizacji projektów infrastrukturalnych oraz energetycznych.

KOMENTARZ

1. **Zbliżenie Rosji i Wietnamu nie wpłynęło na relacje z Japonią.** Rosja i Wietnam podpisały nowe porozumienie, które wyznacza kierunek współpracy

militarnej między obydwooma państwami do 2020 roku. Współpraca rosyjsko-wietnamska na Morzu Południowochińskim zaniepokoiła Japonię. Rosnąca obecność Rosji w regionie wpływa na dwie polityki zagraniczne rządu Abe Shinzo: utrzymanie silnej pozycji na Morzu Południowochińskim oraz unikanie wszelakiej konfrontacji z Moskwą. Ponadto Japonia blisko współpracuje ze Stanami Zjednoczonymi w regionie, które również są zaniepokojone zwiększającymi się wpływami militarnymi Rosji w Azji Wschodniej. W tym kontekście rząd japoński powstrzymał się od stanowczej reakcji w odpowiedzi na rosyjsko-wietnamskie porozumienie. Negocjacje w sprawie spornych Wysp Kurylskich pozostały jednym z kluczowych zagadnień polityki zagranicznej na linii Tokio-Moskwa, a postępy w rozwiązywaniu tego konfliktu w dużej mierze zależą od przyjaznych relacji między obydwooma państwami. Należy również zauważyć, że Rosja chce być obecna w regionie, ale nie oznacza to przyjęcia bardziej aktywnej roli. Moskwa zamierza unikać jakiegokolwiek konfliktu z Chinami, który mógłby być spowodowany współpracą z Wietnamem. Natomiast japońscy biznesmeni postrzegają zbliżenie rosyjsko-wietnamskie jako szansę realizacji trójstronnych projektów. Propozycja taka padła podczas seminarium dotyczącego współpracy Rosji z ASEAN, które odbyło się 25 kwietnia w Moskwie.

2. Rosja i Japonia popierają dialog na Półwyspie Koreańskim w formacie sześciostronnym. Mający miejsce w kwietniu szczyt międzykoreański oraz zaplanowane na maj spotkanie Kim Jong-una i Donalda Trumpa mogą być przełomowymi wydarzeniami w ciągnącym się od dekady kryzysie koreańskim. Spotkania Kima z Moonem i Trumpem prawdopodobnie otworzą drogę do wznowienia negocjacji w sprawie denuklearyzacji. Państwa w regionie już przed szczytem międzykoreańskim rozpoczęły walkę o wpływy, aby zapewnić sobie miejsce przy negocjacyjnym stole. Starania Pekinu, Moskwy czy Tokio nasila się jeszcze bardziej w najbliższym czasie przed spotkaniem na linii Kim-Trump. Stany Zjednoczone i Korea Południowa popierają rozmowy w formacie trzy- lub czterostronnym: z ewentualnym udziałem Chin. Chiny chcą zająć centralną pozycję w negocjacjach, bez względu na to czy przybiorą one format cztero- czy sześciostronny. Brak Rosji, a w szczególności Japonii przy stole negocjacyjnym zapewniłby większy wpływ Pekinu na przebieg rozmów. Natomiast Rosja, Japonia i Korea Północna popierają dialog w jak najszerszym formacie. Moskwa i Tokio do tej pory prezentowały odmienne stanowiska w kwestii konfliktu koreańskiego. Japonia opowiadała się za jak najsilniejszym wywieraniem nacisku za pomocą międzynarodowych sankcji. Natomiast Rosja postulowała „podwójne zamrożenie” północnokoreańskiego programu zbrojeniowego oraz amerykańsko-południowokoreańskich manewrów wojskowych. Moskwa również sprzeciwiała się

części sankcji, proponując raczej włączanie Pjongjangu w regionalne i globalne struktury gospodarcze. Obecnie sprawa koreańska może zbliżyć Tokio i Moskwę, gdyż oba te państwa obawiają się wyłączenia z nadchodzących negocjacji. Niewykluczone, że w najbliższych miesiącach zarówno prezydent Władimir Putin, jak i premier Abe Shinzo wyjdą z inicjatywą szczytu z Kim Jong-unem.

3. Pjongjang poszukiwał wsparcia Moskwy przed szczytem Kim-Moon.

Przed kluczowymi dla deeskalacji napięcia na Półwyspie Koreańskim spotkaniami Kim Jong-una z prezydentami Moon Jae-inem i Donaldem Trumpem, Pjongjang zwrócił się do swojego tradycyjnego sojusznika. Wizyta Ri Yong-ho w Moskwie przypominała niedawne niespodziewane spotkanie Kim Jong-una i Xi Jinpinga w Pekinie. Korea Północna przed szczytami z Moonem i Trumpem chce zapewnić sobie możliwe najsilniejszą pozycję negocjacyjną, a to oznacza poszukiwanie wsparcia u sojuszników. Chociaż Moskwy i Pjongjangu nie łączą już wzajemne gwarancje bezpieczeństwa, w ostatnich latach można zaobserwować poprawę relacji między obydwojma państwami. Rosja, która przystąpiła do międzynarodowych rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ, szuka pola współpracy z KRLD w granicach sankcji. Wydarzenia ostatnich miesięcy wskazują, że istnieje ożywiona wymiana kulturalna, edukacyjna i międzypartyjna, szczególnie pomiędzy poszczególnymi regionami Rosji i Pjongjangiem. Wiele wskazuje, że Rosja pragnie znów zająć pozycję najważniejszego sojusznika Pjongjangu, szczególnie w obliczu możliwości zniesienia części międzynarodowych sankcji, co pozwoliłoby na realizację trójstronnych projektów gospodarczych z obiema Koreami.

Publikacja wyraża jedynie poglądy autora i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.

RAPORT: JAPONIA, PÓŁWYSEP KOREAŃSKI WOBEC UKRAINY, BIAŁORUSI I ROSJI – kwiecień 2018 jest dostępny na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 3.0 Polska. Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Ośrodka Spraw Azjatyckich i Regionalnego Ośrodka Debaty Międzynarodowej w Łodzi. Utwór powstał w ramach konkursu *Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej 2017-2018*. Zezwala się na dowolne wykorzystanie utworu, pod warunkiem zachowania ww. informacji, w tym informacji o stosowanej licencji, o posiadaczach praw oraz o konkursie *Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej 2017-2018*.

Zadanie publiczne współfinansowane przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej.

Ośrodek Debaty
Międzynarodowej
Łódź

Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo
Spraw Zagranicznych

 **OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH**

**RAPORTY
OPINIE
DORADZTWO**

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE
ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej w Łodzi

ul. Lindleya 5a, pokój nr 7, 90-131 Łódź, tel.: 42 635 42 34, www.rodm-lodz.pl